

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสีเขียวในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่อ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยการวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค จุดแข็ง และจุดอ่อนในทัศนะของนักท่องเที่ยว ชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และกลุ่มอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงประเด็นปัญหา/ความเร่งด่วนและหาแนวทางการร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ด้านสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ โดยมีสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สรุปผลการวิจัยประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจากการวิเคราะห์ SWOT/TOWS ในแหล่งท่องเที่ยวผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ จำแนกแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

(1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการวิเคราะห์พบว่าอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อยู่ในตำแหน่ง SO (มีจุดแข็งและมีโอกาส) มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของจุดแข็ง เท่ากับ 3.31 และมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของโอกาส เท่ากับ 3.26 โดยมีประเด็นที่เป็นจุดแข็งเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) ภาพลักษณ์การเป็นมรดกโลก (2) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่น เช่น ส่องสัตว์ในยามค่ำ คีน ดูนก เดินป่า เทียน้ำตก (3) สะดวกในการเดินทางจากกรุงเทพฯ (4) อากาศบนอุทยานฯ ดีตลอดปี (5) มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรก่อนขึ้นอุทยานฯ เช่น วังน้ำเขียว ส่วนประเด็นที่เป็นโอกาสเรียงตาม 5 อันดับแรก มีดังนี้ (1) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกทำให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น (2) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมมากขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่นี้มากขึ้น (3) การท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ เช่น การฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยว การออกค่ายเยาวชน เป็นต้น ทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่อ.เขาใหญ่มากขึ้น (4) ระบบขนส่งและการเดินทางที่สะดวกทำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวมากขึ้น (5) การพัฒนาบริเวณนอกอุทยานฯ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ส่วนประเด็นที่จัดว่าเป็นปัญหาของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พิจารณาจากประเด็นที่เป็นจุดอ่อน โดยเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) กิจกรรมยามค่ำคืนมีเฉพาะการส่องสัตว์เท่านั้น (2) ที่พักในอุทยานฯ ยังไม่มีคุณภาพดีเท่าที่ควรและมีจำนวนจำกัด (3) สาธารณูปโภคบนอุทยานฯ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร (4) ความไม่สะดวกและไม่ปลอดภัยในการเดินทางขึ้นอุทยานฯ เนื่องจากเป็นภูเขาซึ่งคดเคี้ยว (5) ความสมบูรณ์ของพื้นที่ลดลง และพิจารณาจากประเด็นที่เป็นอุปสรรค เรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) อันตรายจากน้ำป่าในฤดูฝนทำให้ปริมาณนักท่องเที่ยวในฤดูฝนลดลง (2) ปัญหาเสียงรบกวนจากการแข่งขันมอเตอร์ไซด์ขึ้นอุทยานที่มีต่อสัตว์และนักท่องเที่ยว (3) อันตรายที่อาจได้รับในการเดินป่าของนักท่องเที่ยวจากผู้ที่บุกรุกป่าและล่าสัตว์บริเวณเขตติดต่อกับอุทยานฯ (4) แหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพมากกว่า เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (5) ชุมชนผู้มีอิทธิพลล่าสัตว์ป่าและตัดไม้ทำลายป่า/เผาป่า

(2) อุทยานแห่งชาติทับลาน

ผลการวิเคราะห์พบว่าอุทยานแห่งชาติทับลาน อยู่ในตำแหน่ง ST (มีจุดแข็งและมีอุปสรรค) กล่าวคือ มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของจุดแข็ง เท่ากับ 3.02 และมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของอุปสรรค เท่ากับ 2.87 โดยมีประเด็นที่เป็นจุดแข็งเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) การเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลก (2) มีความโดดเด่นของป่าลาน ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์มากกว่าที่อื่น (3) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น ป่าลาน ภูเขา น้ำตก (4) มีจุดชมวิวดังงามหลายจุด เช่น เขื่อนลำปลายมาศ ผาเก็บตะวัน เป็นต้น (5) เป็นแหล่งโอโซนอันดับ 7 ของโลก ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรคเรียงตาม 4 อันดับแรก มีดังนี้ (1) ปัญหาความขัดแย้งกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน ในด้านการบุกรุกพื้นที่อุทยานฯ ทำให้นักท่องเที่ยวไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น (2) แหล่งท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง เช่น เขาใหญ่ วังน้ำเขียว มีชื่อเสียงมากกว่า (3) มีการบุกรุกพื้นที่ป่า และการล่าสัตว์ จากภาคเอกชน ชุมชน และผู้มีอิทธิพล (4) ระบบขนส่งและการเดินทางไม่มีความสะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวต้องมีพาหนะส่วนตัวในการเดินทาง

ส่วนประเด็นที่จัดว่าเป็นปัญหาของอุทยานแห่งชาติทับลาน พิจารณาจากประเด็นที่เป็นจุดอ่อน โดยเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) ไม่มีกิจกรรมยามค่ำคืนที่น่าสนใจสำหรับนักท่องเที่ยว (2) แหล่งท่องเที่ยวของอ.ทับลานอยู่กระจัดกระจาย ทำให้เสียเวลาในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง (3) การกำหนดเขตพื้นที่ระหว่างอุทยานฯ กับชุมชนไม่ชัดเจน (4) ปัญหาถนนที่ตัดแยกผืนป่าออกจากกันซึ่งอยู่ระหว่างการหาข้อสรุปการแก้ปัญหาการเชื่อมผืนป่า (5) มาตรการการควบคุม/การตัดไม้/การทำลายป่า/การเผาป่า

(3) อุทยานแห่งชาติปางสีดา

ผลการวิเคราะห์พบว่าอุทยานแห่งชาติปางสีดา อยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อน และมีอุปสรรค) กล่าวคือ มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของจุดอ่อน เท่ากับ 2.79 และมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของอุปสรรค เท่ากับ 2.58 โดยมีประเด็นที่เป็นจุดอ่อน โดยเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) ความไม่สะดวกในการเดินทางขึ้นเขาไปยังจุดชมวิว ถนนเป็นดินลูกรัง (2) ความแห้งแล้งของทัศนียภาพที่อยู่ในอุทยานและบริเวณใกล้เคียง โดยเฉพาะในฤดูแล้ง (3) อุทยานแห่งชาติปางสีดา อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยวอื่น ทำให้ไม่สะดวกในการเดินทาง (4) มีแหล่งท่องเที่ยวให้เลือกค่อนข้างน้อย (5) สาธารณูปโภคบนอุทยานฯ โดยเฉพาะเรื่องน้ำใช้ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรคเรียงตาม 5 อันดับแรก มีดังนี้ (1) แหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพมากกว่าและมีความสะดวกมากกว่า (2) แหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียงมีน้อย จึงไม่จูงใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวที่อุทยานฯ (3) นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวได้ในบางฤดูกาลเท่านั้น (4) นักท่องเที่ยวต้องใช้เวลาในการเดินทางนาน (5) นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่คุ้มค่า จากการใช้เวลาและความพยายามในการท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งนี้

(4) อุทยานแห่งชาติตาพระยา

ผลการวิเคราะห์พบว่าอุทยานแห่งชาติตาพระยา อยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อน และมีอุปสรรค) กล่าวคือ มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของจุดอ่อน เท่ากับ 2.68 และมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของอุปสรรค เท่ากับ 2.85 โดยมีประเด็นที่เป็นจุดอ่อนเรียงตาม 5 อันดับแรก ดังนี้ (1) สาธารณูปโภคบนอุทยานฯ เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร (2) ความไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ป่าที่เป็นมรดกโลกกับชุมชน (3) การบุกรุกพื้นที่ป่า (4) แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ อยู่ห่างไกลกัน จึงต้องใช้เวลาในการเดินทาง (5) ถนนในการเดินทางเข้าออกอุทยานฯ ไม่ได้ลาดยางเพื่อให้สัตว์เดินทางตามธรรมชาติ ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไม่สะดวกโดยเฉพาะในฤดูฝน ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรคเรียงตาม 5 อันดับแรก มีดังนี้ (1) การเดินทางและระบบการขนส่งจากกรุงเทพฯ ไปยังอุทยานแห่งชาติตาพระยาไม่มีความสะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวที่อื่นที่อยู่ใกล้กว่า (2) แหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพและโดดเด่นมากกว่า (3) ข้อมูลในอดีต เช่น กลุ่มเขมรแดง กลุ่มคอมมิวนิสต์ การกู้ระเบิด ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกกลัวที่จะมาท่องเที่ยว (4) ชุมชนผู้มีอิทธิพลบุกรุกป่า (5) ชุมชนผู้มีอิทธิพลล่าสัตว์ป่า

(5) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่

ผลการวิเคราะห์พบว่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ อยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อนและมีอุปสรรค) กล่าวคือ มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของจุดอ่อน เท่ากับ 2.64 และมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักของอุปสรรค เท่ากับ 2.46 โดยมีประเด็นที่เป็นจุดอ่อนเรียงตาม 5 อันดับแรก

ดังนี้ (1) ความไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่ (2) ความไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ป่าที่เป็นมรดกโลก กับชุมชน (3) ค่าตอบแทน/สวัสดิการ/ความมั่นคง/ความปลอดภัยของพนักงานมีน้อย (4) การบุกรุกพื้นที่ป่า/การตัดไม้/การทำลายป่า/การเผาป่า (5) การควบคุมการค้าสัตว์ ส่วนประเด็นที่เป็นอุปสรรคเรียงตาม 5 อันดับแรก มีดังนี้ (1) ชาวสื่อเกี่ยวกับกับดักกระเปิดที่ยังหลงเหลืออยู่ในเขตพื้นที่ ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย (2) ความไม่ปลอดภัยจากสัตว์ป่า เช่น ช้าง โดยเฉพาะในกรณีพำนักในเขตละเลิงร้อยรู (3) สัตว์ป่าไม่ออกมาให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็น (4) แหล่งท่องเที่ยวและสัตว์ป่าไม่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยว (5) การเดินทางใช้เวลานานและเส้นทางมีความทุรกันดารมาก ทำให้ไม่เป็นที่ดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว

5.1.2 สรุปผลการวิจัยประเด็นปัญหาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและ/หรือกลุ่มเฉพาะ ในแหล่งท่องเที่ยวผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ จำแนกแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

(1) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ เน้นการมีรายได้จากการท่องเที่ยว คนในชุมชนจะมีส่วนได้จากการจ้างงาน ผู้ที่มีส่วนได้โดยตรงคือผู้ประกอบการรีสอร์ท/ที่พัก

ประเด็นปัญหาด้านสังคม-วัฒนธรรม มีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่การบังคับใช้กฎหมายยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร และการขาดความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่น และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว เนื่องจากมีเจ้าหน้าที่น้อย ทำให้ดูแลไม่ทั่วถึง จึงต้องใช้วิธีการสร้างจิตสำนึกด้วยการให้ความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและประโยชน์ของป่า ส่วนความร่วมมือจากภาครัฐก็มีอยู่บ้าง แต่สำหรับชุมชนจะน้อยมาก

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ยังมีความอุดมสมบูรณ์ประมาณ 80% สัตว์ป่ายังมีความสมบูรณ์และหลากหลาย แต่การลักลอบล่าสัตว์ยังมีอยู่ ในด้านการสูญเสียสัญชาติญาณของสัตว์ป่าจะเกิดจากการไม่มีอาหาร สัตว์ป่าจึงลงมาหาอาหารในหมู่บ้าน เช่น ลิงจะมาขโมยอาหารแห้งของคนในชุมชน ด้านขยะมูลฝอยนักท่องเที่ยวทิ้งขยะในป่า เช่น ขวดน้ำมลภาวะทางเสียงเกิดจากรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ส่วนด้านอากาศเขาใหญ่ยังอากาศดีอยู่ การบุกรุกธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พื้นที่ที่บุกรุกจะอยู่บริเวณชายตะเข็บของอุทยาน โดยเฉพาะเอกชนและผู้มีอิทธิพล ชาวบ้านมีไม่มากนัก ชาวบ้านที่มีที่ดินจะขายกรรมสิทธิ์ให้เอกชนไปสร้างรีสอร์ท การสร้างทางเชื่อมระหว่างผืนป่าทำให้สะดวก แต่ไม่ดีสำหรับป่า เพราะป่าไม้ส่วนหนึ่งจะถูกทำลายไป

ประเด็นด้านการบริหารจัดการ เจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายใช้อำนาจในทางมิชอบ ซึ่งพบในการดำเนินงานในอดีตแต่ปัจจุบันน้อยลงมาก

(2) อุทยานแห่งชาติทับลาน

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ คนในชุมชนมีรายได้มาจากการเกษตรบางคน เข้าไปทำงานในโรงงานบริเวณใกล้เคียง ส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะไม่ใช้คนในชุมชน รายได้ของอุทยานจะมาจากค่าธรรมเนียม ชุมชนภายนอกจะมีรายได้จากการขายสินค้า แนวนอ้มรายได้เกิดจากนักท่องเที่ยวลดลง เพราะมีรีสอร์ทขึ้นมากและสะดวกกว่า และการท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับฤดูกาลด้วย ความร่วมมือกับภาคเอกชนมีรีสอร์ทเข้ามาจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในอุทยาน แต่มีข้อจำกัดด้านฤดูกาล ส่วนภาครัฐก็มีทัวร์ของ ขสมก. ที่พานักท่องเที่ยวเข้ามาทุกสัปดาห์

ประเด็นปัญหาด้านสังคม-วัฒนธรรม บทลงโทษการบุกรุกอุทยานมีกฎหมายกำหนดไว้ แต่การบังคับใช้ยังไม่ดีพอ นักท่องเที่ยวบางส่วนยังไม่ปฏิบัติตามกฎ ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็จะใช้วิธีตักเตือน แรงจูงใจให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์จะใช้การประชาสัมพันธ์อบรมให้ความรู้ทางกฎหมายเบื้องต้น ความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นจะมีกิจกรรมตามฤดูกาล เช่น กิจกรรมปลูกป่าในหน้าฝน การป้องกันไฟป่า ทำแนวกันไฟในหน้าแล้ง ประชาชนมีส่วนร่วมในการเก็บขยะในแหล่งท่องเที่ยว มีโครงการคืนลานสุป่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะมาทำกิจกรรมปลูกป่า ผู้ประกอบการก็มีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง มักจะอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุน เช่น น้ำ ข้าวกล้อง การมีส่วนร่วมของภาครัฐ ได้แก่ ทหารจะมาร่วมตระเวนอนุรักษ์ป่าเป็นแนวความคิดการทำงานร่วมกัน เอกชนภายนอกจะมีเข้ามา เช่น การบริจาคอุปกรณ์ต่างๆ มูลนิธิบางแห่งก็จะเข้ามา เช่น มูลนิธิฟรีแลนด์ เข้ามาอบรมเจ้าหน้าที่ในการเก็บข้อมูล

ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ทับลานยังมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ค่อนข้างสูงมาก จากการติดตั้งกล้องของมูลนิธิฟรีแลนด์พบเสือโคร่งมากขึ้น การตัดไม้ทำลายป่าน้อย เพราะใช้วิธีการลาดตระเวน และไม่ค่อยมีต้นไม้ใหญ่ ป่ายังไม่ค่อยเสื่อมโทรม มีความหลากหลายของพันธุ์พืช ทับลานมีจุดเด่นคือ ต้นลาน ซึ่งทางอุทยานแห่งชาติทับลานใช้มาตรการคือ รักษาของเดิมไว้ให้ดีที่สุด และมีมาตรการที่ 2 คือ เก็บเมล็ดมาเพาะแล้วขยายพันธุ์นำไปปลูก ปัญหาสัตว์ป่าด้านอาหารเพียงพอ มีช้างอยู่ชุกชุมซึ่งกินกล้วยป่า ปัญหาด้านแหล่งน้ำ การทำลายต้นน้ำยังไม่มี มีแหล่งรองรับน้ำเพียงพอ เส้นทางน้ำไหลผ่านอุทยานยังไม่เห็นผลเสียชัดเจน แต่ก็เห็นมีตะกอนในบริเวณน้ำตก เนื่องจากไหลผ่านหมู่บ้านทำให้น้ำตกไม่น่าสนใจ ถ้าน้ำอยู่บริเวณต้นน้ำก็จะสะอาดเพราะไม่มีชุมชน ส่วนการหาของป่าชาวบ้านจะหาพวกหวาย กล้วยไม้ป่า ยอดลาน แต่ก็ยังเป็นจำนวนน้อย ด้านผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นแหล่งหากินของสัตว์ป่าจะมีสัตว์ป่าออกมาหาอาหารนอกอุทยานบ้างไม่มากนัก ถ้าฝนตกชุกก็จะมีอาหารอุดมสมบูรณ์สัตว์ป่าก็จะไม่

ลงมา การเกิดไฟป่ามีบ่อย เพราะติดกับที่ทำกินของชาวบ้านทำให้ควบคุมยากเพราะว่าชาวบ้านจะเผาวัชพืช นอกจากชาวบ้านนักท่องเที่ยวก็มีทำให้เกิดไฟไหม้ป่าจากการทิ้งก้นบุหรี่ลงข้างทาง บางครั้งอาจมีคนเจตนาบ้างซึ่งมีน้อย เพราะองค์การบริหารส่วนตำบลได้เข้ามาร่วมมือกับทางอุทยาน ส่วนไฟป่าที่เกิดตามธรรมชาติไม่ค่อยมี ปัญหาน้ำป่า ไม่มีน้ำท่วมในเขตอุทยานเพราะไม่มีการตัดไม้ทำลายป่าบนอุทยานและในป่าเป็นแหล่งของต้นน้ำ เมื่อฝนตกเยอะทำให้ปริมาณน้ำมากขึ้น พื้นที่ป่ารับน้ำไม่ไหวก็อาจไหลลงข้างล่างซึ่งก็มีไม่บ่อย ปัญหาด้านขยะมูลฝอย ทางอุทยานมีการจัดถังขยะแยกสีเพื่อกำจัดได้ถูกต้อง พยายามคัดแยกขยะเพื่อลดปริมาณขยะ และมีการแนะนำให้นักท่องเที่ยวเก็บขยะกลับไปด้วย โดยขอความร่วมมือในการเก็บขยะมากกว่าการรณรงค์ องค์การบริหารส่วนตำบลก็ร่วมมือด้วย ปัญหามลพิษเรื่องเสียง จะมีเจ้าหน้าที่ทำการควบคุมคอยแจ้งเตือน กลางคืนจะให้แค่สีทึ่ม มลภาวะทางอากาศของทับลานไม่มีผลกระทบอะไร นักท่องเที่ยวจะทำกิจกรรม เช่น ก่อไฟก็ตั้งขออนุญาต จะมีชาวบ้านเผาวัชพืชและตอซัง ปัญหาการประกอบอาชีพของชุมชน บริเวณทับลานจะมีการปลูกยูคาลิปตัสด้วย จะมีปัญหาเรื่องสารเคมีปนเปื้อนของแหล่งน้ำ จากการทำการเกษตร ปัญหาการบุกรุกธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเคยมีก่อนหน้าการประกาศเป็นมรดกโลก เช่น การถางป่าเพื่อเป็นที่ทำกิน เมื่อเปรียบเทียบกับอุทยานทั้ง 5 แห่งการบุกรุกพื้นที่หนักที่สุดก็คือที่ทับลาน ซึ่งมีปัญหาโดยรอบตลอดแนว มีการปลูกสร้างสิ่งถาวรเพิ่มเข้ามาเยอะมาก การบุกรุกจากผู้มีอิทธิพลไม่มีปัญหาจะมีปัญหากับรายย่อย ปัญหาด้านการขายที่ทำกินให้กับนายทุนจะเป็นการซื้อขายสิทธิในเขต ส.ป.ก. ปัญหาด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ที่ทับลานจะควบคุมปริมาณนักท่องเที่ยวแค่ 500 คน ไม่นับปริมาณ แต่เน้นคุณภาพ นักท่องเที่ยวจะเข้ามาพักเฉยๆ ไม่ได้เข้ามาทำลายอะไร แค่งางเต็นท์ จึงมีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยมาก

ปัญหาด้านการบริหารจัดการ การควบคุมสิ่งปลูกสร้างในอุทยานไม่ให้ปลูกสร้าง และมีกฎหมายในการควบคุมการก่อสร้างในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน ส่วนผลด้านการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในทางมิชอบนั้นไม่มี เพราะจะมีมาตรการการตรวจสอบการปฏิบัติงาน มีชุดลาดตระเวนภาคพื้นดินและทางอากาศ ปัญหาความขัดแย้งในการครอบครองพื้นที่ มีปัญหาในส่วนที่ชาวบ้านเข้ามาอยู่ก่อน ก็ต้องมีการตรวจสอบพิสูจน์กันว่าใครอยู่ก่อนอยู่หลัง ซึ่งปัญหาเรื่องพื้นที่ทับซ้อนเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด การแก้ปัญหาอาจต้องทำพื้นที่แนวเขตใหม่เพื่อยอมให้ประชาชนเข้ามาทำกิน แต่ต้องทำในรูปเอกสารสิทธิไม่สามารถเปลี่ยนมือได้ ต้องควบคุมให้จริงจังมากกว่านี้ อีกประเด็นปัญหาหนึ่งคือจำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการปฏิบัติงานลงพื้นที่ตรวจความเรียบร้อย

(3) อุทยานแห่งชาติปางสีดา

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ มีความโดดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ นักท่องเที่ยวจะมาพักแรม อุทยานมีรายได้จากการขายของที่พักร ค่ำธรรมเนียม คนในชุมชนรอบนอกอุทยานฯ ก็มีรายได้จากการขายของและที่พักโฮมสเตย์ การขายอาหาร น้ำ ของที่ระลึก ซึ่งแนวโน้มรายได้อาจลดลงเพราะนักท่องเที่ยวลดลง ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นยังมีปัญหาด้านงบประมาณ

ประเด็นปัญหาด้านสังคม-วัฒนธรรม ในเรื่องสิ่งแวดล้อมมีบทลงโทษอยู่แล้ว เช่น การล่าสัตว์ จะมีเจ้าหน้าที่คอยบอก มีการอบรมให้ช่วยกันดูแล แนะนำอาชีพ มีการจัดอบรมองค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ส่วนภาคเอกชนภายนอกก็มีบ้าง ภายนอกก็มีบ้าง เช่น มูลนิธิฟรีแลนด์ เข้ามาติดกล้องเพื่อสำรวจสัตว์

ประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ความอุดมสมบูรณ์ของป่าประมาณ 70-80% มีการปลูกป่าโดยการจัดกิจกรรมของกลุ่มนักท่องเที่ยว พันธุ์พืชยังมีความหลากหลาย โดยเฉพาะจำพวกไม้หอม กฤษณา และมีต้นตะเคียน ต้นยาง สัตว์ป่ามีกระทิง กวาง เก้ง ชะมด หมูป่า ช้าง ผีเสื้อเป็นอันดับหนึ่ง การล่าสัตว์ป่ามีไม่มากเพราะมีการลาดตระเวนดูแลจากเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ส่วนความเป็นอยู่ของสัตว์ซึ่งจะตื่นกลัวคนและรถ มีปัญหาสัตว์ป่าลงมากินอาหาร เช่น หมูป่าจะมากินมันสำปะหลังของชาวบ้าน ความจริงอาหารสัตว์ในอุทยานยังมีเพียงพอ ด้านแหล่งน้ำไม่มีปัญหาถ้าขาดก็สามารถดึงน้ำจากข้างล่างมาใช้ การปลูกยูคาลิปตัสมีผลต่อน้ำมาก น้ำยังมีความสะอาดอยู่มาก ด้านการหาของป่ายังมีชาวบ้านมาหาพวกไม้หอม กฤษณา แล้วเอาไปขายตามที่นายทุนสั่งมา ส่วนการล่าสัตว์จะเป็นการล่าหมูป่าเอาไปกินเอง ปัญหาไฟป่าจะเกิดจากชาวบ้าน ขยะมูลฝอยจะมีพวกกันบูหรือ เปลือกผลไม้ ขวดน้ำ ปัญหาด้านเสียงเกิดจากนักท่องเที่ยว การบุกรุกป่าไม่ค่อยมี

ประเด็นด้านการบริหารจัดการ เช่น เรื่องสิทธิการครอบครองที่ดินต้องมาพิสูจน์สิทธิอีกครั้งให้ทั้ง 2 ฝ่ายยินยอม โดยทั้ง 2 ฝ่ายต้องมีหลักฐานที่จะนำมาพิสูจน์

(4) อุทยานแห่งชาติตาพระยา

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ รายได้จากการท่องเที่ยวน้อยและลดลงเนื่องจากอยู่ไกล สิ่งอำนวยความสะดวกมีเท่าที่จำเป็น ชุมชนจะมีรายได้จากการขายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว พวกเมล็ดพันธุ์พืช มีการส่งเสริมอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวไม่มั่นใจด้านความปลอดภัยจึงต้องปรับปรุงในเรื่องนี้ ซึ่งถ้าทำได้คิดว่ารายได้จะมากขึ้น แต่ยังคงขาดสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรม จะต้องคำนึงถึงฤดูกาลด้วย

ประเด็นปัญหาด้านสังคมและวัฒนธรรม ในเรื่องการบังคับใช้กฎระเบียบในการลงโทษผู้กระทำผิด ถ้าพบผู้กระทำผิดก็จะจับกุม เช่น พวกล่าสัตว์ อุทยานมีการอบรมผู้นำชุมชนในด้านต่างๆ เพื่อให้ไปอบรมกับลูกบ้าน การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในท้องถิ่นมีน้อยมาก จึงมีการอบรมให้มีส่วนร่วมกับการพัฒนาอุทยานซึ่งได้ผลดี การลักลอบล่าสัตว์ ตัดไม้ บุกรุกพื้นที่ลดลง ในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อุทยานมีโครงการหน่วยพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ผลดีมีความเข้าใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานกับชาวบ้านมากขึ้น การมีส่วนร่วมของภาครัฐอื่นๆ จะมีปีละ 2-3 ครั้ง เช่นกับ ตำรวจตระเวนชายแดน หน่วยดับไฟป่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ส่วนภาคเอกชนภายนอกมีส่วนร่วมน้อยมาก

ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ยังมีความอุดมสมบูรณ์ มีพันธุ์พืชที่หายาก มีการปลูกทดแทน เช่น ประดู่ สะเดา ปีละหลายพันต้น การตัดไม้ทำลายป่ามีไม่มาก ที่จับได้จะเป็นรายย่อยไม่ได้เป็นขบวนการ การฟื้นฟูสภาพป่าที่เสื่อมโทรมจะทำโดยปล่อยให้ป่าคืนสู่สภาพเดิมเอง ต้องใช้เวลากว่าป่าจะกลับมาอุดมสมบูรณ์ดังเดิม ส่วนความหลากหลายทางชีวภาพยังมีอยู่ในโซนที่ไม่ได้เปิดให้ท่องเที่ยว สัตว์ป่าที่ตาพระยายังมีอยู่หลายชนิด ซึ่งศึกษาโดยตั้งกล้องจับภาพ พบลิง เลียงผา เสือพบรอยเท้า นอกจากนี้ยังมีแมวดาว แมวป่า การล่าสัตว์ สัตว์ที่ถูกล่าจะเป็นพวกกระรอก กระแต ล่าโดยชาวบ้าน การป้องกันคือเน้นเชิงรุกด้วยการเข้าไปพูดคุย แหล่งน้ำอุทยานได้มีการทำฝาย มีการปลูกต้นยูคาลิปตัสของชาวบ้านทำให้แห้งแล้งได้เพราะต้องใช้น้ำมาก ส่วนการหาของป่าลดลง มีการขุดร่องน้ำสำหรับสัตว์ป่า ปัญหาไฟป่าจะมาจากชาวบ้านเผาไร่ นอกจากนี้ก็มีปัญหาขยะที่ชาวบ้านขนนำมาทิ้ง ส่วนนักท่องเที่ยวมักจะไม่มีปัญหา ปัญหาด้านเสียงจะน้อย การบุกรุกพื้นที่ป่าโดยเอกชน และผู้มีอิทธิพลจะมีปัญหาเรื่องการตัดไม้ในชายแดนติดเขมร และปัญหาด้านความปลอดภัยตามแนวชายแดนด้วย

ประเด็นปัญหาด้านการบริหารจัดการ ในเรื่องความขัดแย้งในพื้นที่ถือครองบริเวณที่ไม่รุนแรง หัวหน้าอุทยานแห่งชาติตาพระยาได้เข้าร่วมประชุมกับสำนักงานมรดกโลก หากมีสิ่งใดที่ยูเนสโกกังวลก็ให้นำมาดำเนินการ ปัญหาที่ต้องเฝ้าระวังคือ โครงการเส้นทางแนวตะวันออก ตะวันตก ที่เชื่อมพม่า ไทย ลาว เวียดนาม ซึ่งยังไม่จบ แต่ทางยูเนสโกก็จะคอยถามว่าไปถึงไหนแล้ว ส่วนรัฐบาลของไทยก็มีการสนับสนุนอุทยานแห่งนี้เป็นอย่างดีในความพยายามที่จะให้ตาพระยาได้รับความนิยมนเทียบเท่าอุทยานแห่งชาติอื่นๆ เช่น ปางสีดา แต่ยังมีปัญหาเรื่องงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์และเครื่องมือ รวมทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ

(5) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ไม่ได้เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวจึงไม่มีรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียม อาจได้จากการบริจาคจากนักท่องเที่ยวที่ส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียน นักศึกษาและอาจารย์ที่เข้ามาจัดกิจกรรม เช่น ค่ายพักแรม ด้านความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ ดังนั้นในส่วนของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านี้จึงมีรายได้น้อย แต่คนในชุมชนจะมีรายได้จากการขายสินค้า ขายอาหารให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งแนวโน้มรายได้ในอนาคตจะต่ำมาก เพราะจำนวนนักท่องเที่ยวมีน้อย เพราะมีการจำกัดจำนวนเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสะดวกในการบริหาร ปีหนึ่งจะมีนักท่องเที่ยวปริมาณ 1,000-2,000 คน ส่วนมากจะเป็นเยาวชน มีอาจารย์จากสถาบันพามา หรือเป็นรูปของการเข้าค่ายอนุรักษ์ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ก็จะมีการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและให้การสนับสนุนการท่องเที่ยว

ประเด็นปัญหาด้านสังคม-วัฒนธรรม ในเรื่องบทลงโทษที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม บทลงโทษมีแต่ไม่ได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด เช่น การทิ้งขยะ จะเห็นว่ามีการทิ้งเศษขยะกลาดเกลื่อนในบริเวณป่า ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็พยายามรักษาให้ดีที่สุด จะเน้นเกี่ยวกับเรื่องความสะอาด ควรเน้นการสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าไม่ปฏิบัติจริงจะดำเนินการตามกฎหมายซึ่งในกรณีของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ การบังคับใช้บทลงโทษมีไม่บ่อยนัก นักท่องเที่ยวไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบก็ต้องดูว่าส่งผลกระทบต่อร้ายแรงแค่ไหน ส่วนมากจะเป็นเรื่องการล่าสัตว์ลักลอบตัดไม้ ครั้งแรกจะว่ากล่าวตักเตือนให้ออกไปจากพื้นที่ ส่วนใหญ่ก็จะปฏิบัติตามในประเด็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการตระหนักถึงความสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งในที่นี่จะใช้วิธีประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ ซึ่งจะทำอยู่เป็นประจำ มีโครงการครูป่าไม้ มีการแจกโบรชัวร์ โครงการให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวก็จะมีการสร้างแรงจูงใจเกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ โดยการให้ชาวบ้านมาช่วยเป็นมัคคุเทศก์ หรือช่วยดูแลทรัพยากรในท้องถิ่น โดยการให้ความรู้ ความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะทำโดยทำงานร่วมกับกลุ่มผู้นำชุมชนมีน้อย เพราะประชาชนยังไม่เห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ แต่ก็มีส่วนน้อยที่ต่อต้าน กิจกรรมที่ชาวบ้านเข้ามาช่วย ได้แก่ การปลูกป่าทดแทน การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการในการอนุรักษ์จะมีบ้างแต่ไม่บ่อยนัก เช่น เมื่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจัดงานก็จะขอการสนับสนุนด้านของขวัญให้กับเด็กๆ ในการทำกิจกรรม แต่ความร่วมมือโดยตรงเป็นเรื่องยาก เพราะเขาคิดว่าเขาไม่ได้ประโยชน์ ในส่วนของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าจะมีการให้ข้อมูล เกี่ยวกับการดูแลรักษาธรรมชาติ เพื่อให้ทุกคนช่วยกันรักษาป่า ก็มีการทำโครงการปลูกป่า สร้างโป่งเทียม ปลูกหญ้าเพื่อให้เป็นแหล่งอาหารให้กับสัตว์ ส่วนภาครัฐอื่นๆ ก็มี

การสนับสนุนบ้างแต่น้อย เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด และองค์การบริหารส่วนตำบล ก็จะทำให้ การสนับสนุนเต็มที่ที่พัก โดยแต่ละปีจะมีงบประมาณสนับสนุน ส่วนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ก็จะช่วยด้านการประชาสัมพันธ์ แนะนำสถานที่ท่องเที่ยว โดยการนำข้อมูลไปลงเว็บไซต์ต่างๆ ส่วนภาคเอกชน ได้แก่ ปตท. ก็ให้สนับสนุนการเผยแพร่ความรู้แก่สถานศึกษา เช่น โรงเรียน คลองหิน ทำโครงการคืนเงินผาให้กับป่าดงใหญ่

ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาด้านความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ยังมีความอุดมสมบูรณ์ การตัดไม้ทำลายป่ามีบ้างซึ่งเป็นชาวบ้านที่อยู่รอบป่าและกลุ่มนายทุน ความเสื่อมโทรมของสภาพป่ามีบ้าง ก็แก้ปัญหาโดยให้ชาวบ้านและเยาวชนช่วยกันปลูกป่าทดแทนซึ่งก็ได้รับความร่วมมือ ความหลากหลายของพันธุ์พืชของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่มีความหลากหลายของพันธุ์พืช เช่น กัลยไม้ และต้นไม้ใหญ่ ซึ่งมีความหลากหลายมากกว่า 80% ด้าน สัตว์ป่ามีความอุดมสมบูรณ์ประมาณ 80% มีการล่าสัตว์บ้าง ส่วนมากจะเป็นกวาง กระตัง เก้ง กระซัง กระรอก ส่วนมากจะเป็นการล่าสัตว์เล็กมากกว่า สัตว์ป่าที่มีความโดดเด่นของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่คือ กระตัง ช้าง และนกชนิดต่างๆ ปัญหาแหล่งน้ำในที่นี้มีความอุดมสมบูรณ์ มีอ่างเก็บน้ำนางรอง น้ำเพียงพอ เพราะมีต้นน้ำลำธาร ความสะอาดของแหล่งน้ำปานกลาง ส่วน ปัญหาการหาของป่าจะเป็นชาวบ้านบริเวณใกล้ๆ จะมีการนำของป่าออกไป เช่น สัตว์ นำไป ประกอบอาหาร นอกจากนี้ก็มีพืช เช่น กัลยไม้ หวาย ซึ่งเจ้าหน้าที่ก็จะมีการประชาสัมพันธ์ไม่ให้นักท่องเที่ยวซื้อของป่า และเมื่อพบผู้กระทำผิดก็จะว่ากล่าวตักเตือนถ้าเป็นของเล็กน้อย การลงโทษก็จะขึ้นอยู่กับของป่าที่นำออกไปว่าเป็นอะไร จำนวนเท่าไร การลงโทษก็จะแตกต่างกัน ด้าน ผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม สัตว์ป่ายังไม่สูญเสียสัญชาตญาณของสัตว์ป่า คือ เมื่อพบคนยังตื่นกลัวอยู่ แหล่งหากินของสัตว์จะเป็นบริเวณทุ่งหญ้า โปงเทียม ส่วนปัญหาไฟป่าจะขึ้นอยู่กับฤดูกาล ถ้าปี ไหนแล้งมากก็จะเกิดขึ้นบ่อย การป้องกันก็จะมีหน่วยงานป้องกัน ซึ่งการเกิดไฟป่าส่วนมากจะเกิด จากชาวบ้านบุกรุกพื้นที่เผาตอต้นไม้ ส่วนปัญหาน้ำป่าไม่มีปัญหา ปัญหาด้านขยะมูลฝอยจะมีรถ ของเทศบาลมาเก็บ ปัญหาด้านเสียงนั้นทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่จะห้ามการใช้เสียงดังทั้ง กลางวันและกลางคืน เครื่องเสียงทุกชนิดห้ามยกเว้นกีตาร์โปร่ง ปัญหาด้านมลภาวะทางอากาศไม่ค่อยมีปัญหา ปัญหามลภาวะจากการประกอบอาชีพเกิดจากการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ทำให้ สารเคมีเจือปนลงในน้ำมีผลต่อสัตว์ป่าที่ดื่มน้ำในลำธาร นอกจากนี้ยังมีปัญหาการปลุกยุงคาลิปโตส ของชาวบ้าน ปัญหาด้านการบุกรุกธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม คือการบุกรุกป่าของชาวบ้าน ซึ่งเคย ทำกินมาก่อนประกาศเป็นมรดกโลก จึงเกิดความขัดแย้งเกี่ยวกับสิทธิการครอบครอง ซึ่งก็มีการทำ แผนดำเนินการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เช่น การอพยพคนออกจากพื้นที่ มีการบูรณา

การจากหลายหน่วยงานเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา แผนระยะสั้นที่กำลังทำอยู่คือการไม่ให้ชาวบ้านรุก ล้ำเข้ามาอีก แต่ประคองสถานการณ์ไว้ก่อน การบุกรุกนั้นจะเป็นชาวบ้านที่อยู่รอบๆ ส่วนคนจากที่ อื่นก็มีบ้างที่เข้ามาจับจองพื้นที่ พื้นที่ที่มีการบุกรุกเป็นที่ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชนเพื่อปลูกสวนป่า เมื่อสิ้นสุดการปลูกแล้ว พื้นที่ยังไม่ได้ผนวกเข้าเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าซึ่งปัจจุบันเป็นของกรมป่า ไม้ การขายกรรมสิทธิ์เพื่อสร้างรีสอร์ทยังมีน้อย ส่วนในเรื่องการท่องเที่ยวที่เป็นผลเสียต่อ สิ่งแวดล้อมของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ ไม่มีผลเสียเนื่องจากการท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่นิยม มากนัก

ประเด็นด้านการบริหารจัดการ เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมการก่อสร้าง ควรทำ ไว้ตั้งแต่ตอนที่แหล่งท่องเที่ยวยังไม่เป็นที่นิยม การจัดสรรพื้นที่ให้กับชาวบ้านนั้น เคยทำไปแล้ว แต่ ชาวบ้านนำไปขายแล้วมาจับจองใหม่ ซึ่งพื้นที่ป่าตอนนี้เหลือน้อย ไม่สามารถจัดสรรพื้นที่ให้กับ ประชาชนได้อีกต่อไป ซึ่งปัญหาด้านความขัดแย้งเรื่องสิทธิการครอบครองยังเป็นเรื่องที่ต้องมีการ จัดการต่อไป ส่วนเรื่องการบริหารจัดการผืนป่ามรดกโลกทางหน่วยงานได้มีการดำเนินการ โดยให้ มีการจัดระบบการจัดการผืนป่าทั้งหมดแบบบูรณาการ แต่การดำเนินการส่วนใหญ่จะเป็นแบบต่าง คนต่างทำ งบประมาณสนับสนุนน้อยมาก ไม่เพียงพอ ต้องการให้มีการวิจัยที่มีมาคือการสำรวจ เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ป่า และก็ไม่ได้มีข้อมูลกลับมาให้เลย ในเรื่องการเสริมสร้างความร่วมมือกับ ชาวบ้านในชุมชนได้ทราบว่า มีการให้ความรู้แก่ชาวบ้าน และขอความร่วมมือในการทำกิจกรรม เพื่อให้คนในชุมชนตระหนักในเรื่องทรัพยากร

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ผลการประเมินประเด็นปัญหา โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ประเมินจาก แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึก/กลุ่มเฉพาะจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่แหล่ง ท่องเที่ยวผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ คณะผู้วิจัยสรุปในรูปตารางเฉพาะประเด็นสำคัญ ดังตาราง ที่ 5.1 ซึ่งครอบคลุมทั้งประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้าน การบริหารจัดการ และด้านสถานที่ท่องเที่ยว

ตารางที่ 5.1 สรุปประเด็นปัญหาจากการวิเคราะห์ SWOT และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ประเด็นปัญหา	อช. เขา ใหญ่	อช. ทับ ลาน	อช. ปาง สีดา	อช. ตา พระยา	เขตฯ ดง ใหญ่
ด้านเศรษฐกิจ					
1. ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มากเท่าที่ควร	✓	✓	✓	-	-
ด้านสังคมวัฒนธรรม					
2. การบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร	✓	✓	-	-	✓
ด้านสิ่งแวดล้อม					
3. การบุกรุกพื้นที่ป่า/การตัดไม้ทำลายป่า	✓	✓	-	✓	✓
4. นักท่องเที่ยวยังขาดความตระหนักถึงการรักษาความสะอาด	✓	✓	✓	-	-
ด้านการบริหารจัดการ					
5. ความไม่สะดวกของสาธารณูปโภคของที่พักรีสอร์ทในอุทยานฯ	✓	-	✓	✓	-
6. พื้นที่ทับซ้อนระหว่างอุทยานฯ / เขตฯ กับชุมชน	✓	✓	-	-	✓
7. งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ	-	-	✓	✓	✓
8. ความไม่เพียงพอของเจ้าหน้าที่และเครื่องมือในการปฏิบัติงาน	-	✓	✓	✓	✓
ด้านสถานที่ท่องเที่ยว					
9. ความไม่ปลอดภัยในการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยว	✓	-	-	✓	✓
10. แหล่งท่องเที่ยวอยู่ไกลกัน ทำให้ใช้เวลานานในการเดินทาง	-	✓	✓	✓	✓
11. แหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพและความดึงดูดใจมากกว่า	-	✓	✓	✓	✓

ประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจที่สำคัญคือ ชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มากเท่าที่ควร แม้ว่าอุทยานแห่งชาติทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และอุทยานแห่งชาติปางสีดา จะมีจำนวนนักท่องเที่ยวไปเที่ยวชมมากกว่าอุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ แต่มีประเด็นปัญหาด้านเศรษฐกิจเนื่องจากรายได้จากการท่องเที่ยวจะตกอยู่ที่ผู้ประกอบการที่พัก/รีสอร์ทมากกว่า และส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเหล่านั้นจะเป็นคนนอกพื้นที่ โดยมีคนในชุมชนบางส่วนที่มีรายได้จากการรับจ้างในที่พัก/รีสอร์ทและรายได้จากการซื้อสินค้าหรือของที่ระลึกจากคนในท้องถิ่นของนักท่องเที่ยว แต่ก็ยังไม่กระจายครอบคลุมทำให้ยังมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ยังลักลอบเข้าไปตัดไม้ ล่าสัตว์ และนำของป่าออกมาขายอยู่บ้าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Holden, 2001) ที่ระบุลักษณะของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไว้ว่า จะต้องเกิดความเชื่อมั่นว่าระดับของผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสามารถ

สร้างรายได้ให้กับชุมชน/ท้องถิ่น โดยเมื่อชุมชนมีรายได้ที่เพียงพอจากการประกอบอาชีพก็จะทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากชุมชน เช่น การตัดไม้ทำลายป่า การล่าสัตว์ป่าลดลง

ประเด็นปัญหาด้านสังคมวัฒนธรรมที่สำคัญคือ การบังคับใช้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมยังไม่เคร่งครัดเท่าที่ควร ในแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ โดยประเด็นหลักจะเป็นเรื่องของการบุกรุกพื้นที่ป่า การตัดไม้ทำลายป่า จากการสัมภาษณ์พบว่ามีคนบางกลุ่มที่ย้ายถิ่นฐานมาจากที่อื่นแล้วเข้ามาลักลอบตัดไม้ ส่วนคนที่อยู่อาศัยมาตั้งแต่ดั้งเดิมอาจมีบ้างในลักษณะของการเข้าไปหาของป่าเล็กๆ น้อยๆ มาขายเพื่อยังชีพ จากการสัมภาษณ์พบว่ามักจะเป็นคนเดิมๆ ที่เข้ามาหาของป่า ซึ่งเจ้าหน้าที่จะตักเตือนในครั้งแรกแล้วปล่อยตัวไป แต่ก็พบว่ามักจะทำผิดซ้ำเดิมอีก อีกประการหนึ่งคืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลานมีอาณาเขตพื้นที่มากทำให้การควบคุมดูแลการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าไม่ทั่วถึง ในส่วนนี้ทางอุทยานฯ และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ จึงควรทำความเข้าใจกับคนในชุมชนถึงประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ เพื่อให้เกิดการยอมรับและการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับที่ Zal และ Breda (2010) ได้กล่าวว่าการบริหารอุทยานแห่งชาติจะต้องแสดงให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ตกกับชุมชนในท้องถิ่นจากการทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อให้เกิดความมั่นใจในการยอมรับ ซึ่งเกิดจากข้อกำหนดกฎหมาย

ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญคือ การบุกรุกพื้นที่ป่า/การตัดไม้/ทำลายป่า ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ จากการสัมภาษณ์พบว่าโดยส่วนใหญ่เกิดจากการจ้างวานของนายทุนให้คนในพื้นที่เข้าไปตัดไม้แล้วนำออกมาขายให้กับนายทุน ซึ่งเป็นการกระทำที่มองเฉพาะผลประโยชน์เฉพาะตนไม่ได้คำนึงถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบการ และชุมชน ต้องร่วมมือกันในการดูแลรักษาป่าและป้องกันการบุกรุกหรือการลักลอบตัดไม้ทำลายป่า สอดคล้องตามแนวการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติที่นำหลักการนี้มาปรับใช้กับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานจนถึงชั่วลูกชั่วหลานมิใช่เพียงเพื่อคนรุ่นปัจจุบันเท่านั้น (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2552) และจากแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ McKercher (1993) และ Hassan (2000) ที่ว่า ต้องมุ่งที่การใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง และธำรงรักษาเพื่อการใช้ประโยชน์ในอนาคต จะต้องมีนโยบายที่

ถูกต้องและไม่ทำให้การท่องเที่ยวทำลายสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Erdogan, N. & Tosun, C. (2009) ที่ระบุว่า ผู้ทำงานที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมจำเป็นต้องมุ่งความสำคัญที่ความเอาใจใส่ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และให้ความรู้ในการอนุรักษ์ระบบนิเวศในพื้นที่อุทยาน

ประเด็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ นักท่องเที่ยวยังขาดความตระหนักถึงการรักษาความสะอาด จากการสัมภาษณ์พบว่ายังมีนักท่องเที่ยวบางส่วนที่ไม่นำขยะออกมาทิ้งในถังขยะที่อุทยานฯ จัดเตรียมไว้ให้ ทำให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวในในอนาคต เช่น ทำให้เสียภาพลักษณ์ของความเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ และไม่ได้ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชมได้ ดังนั้นจึงต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมสอดคล้องกับที่ Blackstock, White และ McCrum (2008) ได้กล่าวว่าการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมมุ่งทั้งกลุ่มนักท่องเที่ยวและเจ้าบ้าน โดยมุ่งที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการท่องเที่ยวเพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดความยั่งยืน

ประเด็นปัญหาด้านการบริหารจัดการที่สำคัญคือ ความไม่สะดวกของสาธารณูปโภคของที่พักในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติปางสีดา และอุทยานแห่งชาติตาพระยา เนื่องจากนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติจึงต้องการพักค้างคืนในอุทยานฯ แต่มีข้อจำกัดในด้านของสาธารณูปโภค ได้แก่ ไฟฟ้า ประปา ที่ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวได้ดีเท่าที่ควร ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานฯ และกลับออกไปพักค้างคืนยังที่พัก/รีสอร์ทของผู้ประกอบการด้านนอก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bhuiyan และคนอื่นๆ (2011) ที่ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวนั้นภาครัฐหรืออุทยานฯ ต้องปรับปรุงความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว จะต้องขยายและยกระดับสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและการสื่อสาร ซึ่งจะสนับสนุนความเติบโตของภาคการท่องเที่ยว ส่วนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่นั้นไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักจะเป็นกลุ่มที่ทราบถึงความไม่สะดวกของสาธารณูปโภคมาก่อนแล้ว แต่ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างแท้จริงมากกว่า

ส่วนประเด็นปัญหาด้านพื้นที่ทับซ้อนระหว่างอุทยานฯ/เขตฯ กับชุมชนในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติทับลาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่นั้น เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยเฉพาะกับพื้นที่ที่ชุมชนเข้ามาอาศัยอยู่ก่อนที่จะประกาศเป็นเขตอุทยานฯ หรือเป็นมรดกโลก อย่างไรก็ตามหลักการทั่วไปของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้น จะต้องมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย มีการประชุมปรึกษาหารือกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น หน่วยงานและองค์กรที่

เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และชุมชนในท้องถิ่น เพื่อการวางแผนงาน การจัดสรรงบประมาณ และการจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, 2552) เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

สำหรับประเด็นปัญหาด้านความไม่เพียงพอของงบประมาณ เจ้าหน้าที่ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานของอุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ แหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวจำนวนน้อยจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมในการเข้าชมและเข้าพักได้จำนวนน้อย แต่การจัดซื้อเครื่องมือหรืออุปกรณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกตรวจดูแลความเรียบร้อยภายในเขตพื้นที่ต้องใช้งบประมาณค่อนข้างสูง รวมทั้งอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานก็มีจำนวนน้อยกว่าภาระงานที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งประเด็นปัญหานี้เกี่ยวข้องกับงบประมาณของแต่ละอุทยานฯ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าได้รับการจัดสรรในการดำเนินงาน

ประเด็นปัญหาด้านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญคือ ความไม่ปลอดภัยในการเดินทาง ภายในแหล่งท่องเที่ยว ในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนที่ทางขึ้นอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่บางช่วงค่อนข้างลาดชันจึงอาจทำให้เกิดอันตรายได้ ส่วนอุทยานแห่งชาติตาพระยาและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่นั้นถนนทางเข้าไปในอุทยานฯ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าฯ เป็นถนนลูกรัง ไม่ได้ลาดยาง เพื่อให้สะดวกในการเดินของสัตว์ป่า จึงทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้รับความสะดวกและอาจได้รับอันตรายได้ช่วงฤดูฝนเช่นเดียวกัน

สำหรับประเด็นปัญหาด้านแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไกลกัน ทำให้ใช้เวลานานในการเดินทาง ในอุทยานแห่งชาติทับลาน อุทยานแห่งชาติปางสีดา อุทยานแห่งชาติตาพระยา และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่อยู่ไกลกันทำให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในการเดินทางนาน ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวจำนวนน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ และการเดินทางสะดวกกว่า ส่วนประเด็นปัญหาด้านแหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพและความดึงดูดใจมากกว่าของแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 4 แห่งนั้น โดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติตาพระยาและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ซึ่งไม่ค่อยมีแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้ไปเที่ยวชมมากนัก รวมถึงความพร้อมของที่พักรักษาและความสะดวกในการเดินทาง ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจไปที่เที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่นมากกว่า

5.2.2 ผลการประเมินประเด็นปัญหาโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ประเมินจากแบบสอบถามแล้วนำมาวิเคราะห์ SWOT/TOWS

จากข้อมูลการวิเคราะห์ในผัง TOWS (Wehrich & Koontz, 1993, p. 175; Wheelen & Hunger, 2006, p. 144) ดังภาพที่ 5.1 แหล่งท่องเที่ยวในผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ แต่ละแหล่งควรใช้กลยุทธ์ดังนี้

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนอยู่ในตำแหน่ง SO (มีจุดแข็งและมีโอกาส) จึงควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive strategy) โดยใช้จุดแข็งเพื่อสร้างข้อได้เปรียบจากโอกาสที่มีอยู่

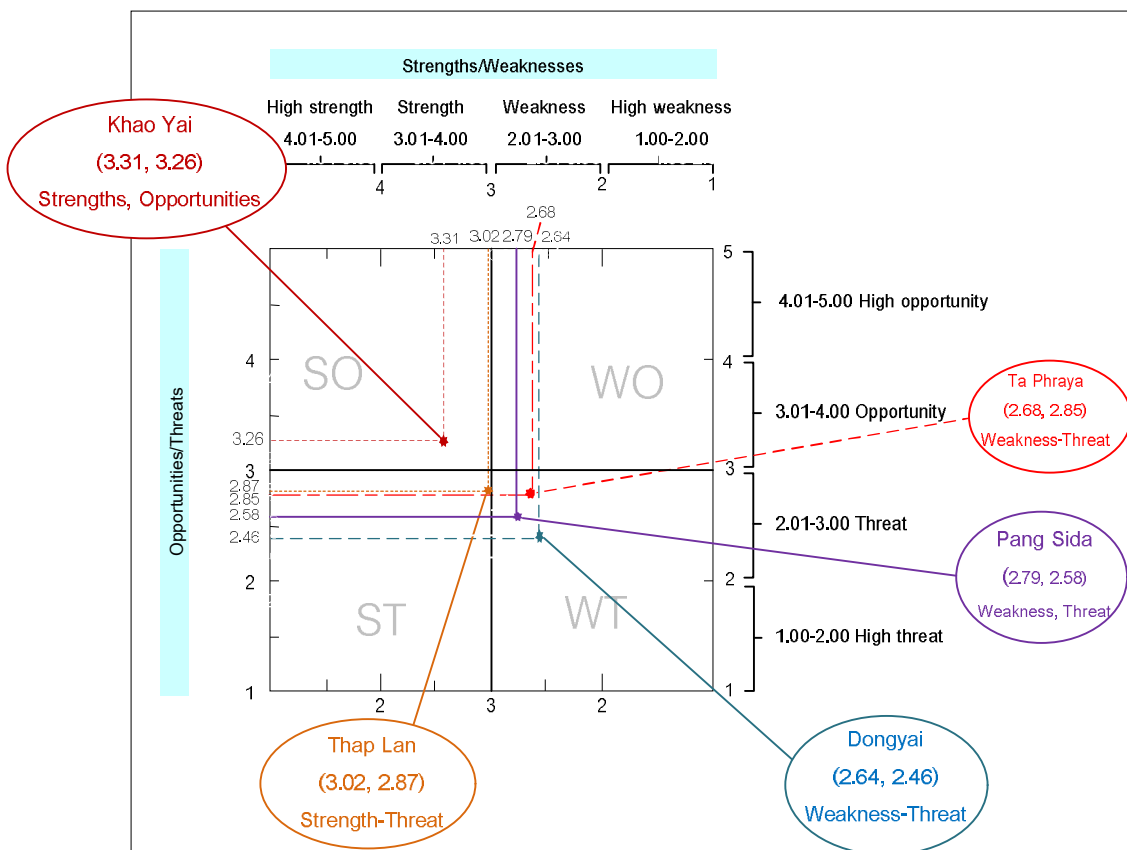
อุทยานแห่งชาติทับลาน มีคะแนนอยู่ในตำแหน่ง ST (มีจุดแข็งและมีอุปสรรค) จึงควรใช้กลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive strategy) โดยใช้จุดแข็งเพื่อขจัดอุปสรรคที่มีอยู่

อุทยานแห่งชาติปางสีดา มีคะแนนอยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อนและมีอุปสรรค) จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) โดยบริหารจัดการประเด็นปัญหาภายในที่เป็นจุดอ่อนและบริหารจัดการประเด็นปัญหภายนอกที่เป็นอุปสรรค

อุทยานแห่งชาติตาพระยา มีคะแนนอยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อนและมีอุปสรรค) จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) โดยบริหารจัดการประเด็นปัญหาภายในที่เป็นจุดอ่อนและบริหารจัดการประเด็นปัญหภายนอกที่เป็นอุปสรรค

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่ มีคะแนนอยู่ในตำแหน่ง WT (มีจุดอ่อนและมีอุปสรรค) จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) โดยบริหารจัดการประเด็นปัญหาภายในที่เป็นจุดอ่อนและบริหารจัดการประเด็นปัญหภายนอกที่เป็นอุปสรรค

ผัง TOWS

ภาพที่ 5.1 การกำหนดตำแหน่งผัง TOWS ของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย: การนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการบริหาร

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับพื้นที่ป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ (โดยรวม)

(1) ด้านเศรษฐกิจ สถาบันการเงินต้องให้การสนับสนุนด้านเงินลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ที่ผู้ประกอบการเป็นคนในท้องถิ่น และสนับสนุนให้มีการจ้างงานคนในท้องถิ่นเข้าทำงานในธุรกิจเหล่านี้ด้วย หน่วยงานภาครัฐต้องจัดอบรมให้ความรู้กับคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์แปรรูปที่ได้มาตรฐาน บรรจุภัณฑ์ดึงดูดใจ จัดตั้งศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ระลึกในท้องถิ่นในเขตบริเวณใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว โดยเน้นที่ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรหรืองานหัตถกรรมที่ผลิตจากคนในท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมด้านการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็น

ที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยังชุมชนในท้องถิ่นอย่างทั่วถึง

(2) ด้านสังคมวัฒนธรรม หน่วยงานภาครัฐต้องบังคับใช้กฎหมายกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด โดยให้ชุมชนเข้ามาเป็นเครือข่ายเฝ้าระวังและช่วยดูแลด้วย ในกรณีที่เป็นชาวบ้านเข้าไปหาของป่ามาขายเพื่อยังชีพหรือเพื่อเป็นอาหารรับประทาน ควรส่งเสริมให้คนเหล่านี้เข้าฝึกการอบรมเพื่อให้มีทักษะในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสร้างให้เป็นรายได้ให้กับตนเอง โดยจัดประชุมเครือข่ายตัวแทนชุมชนและตัวแทนผู้ประกอบการที่พัก/รีสอร์ทเพื่อสร้างความเข้าใจถึงบทลงโทษสำหรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และสร้างความเข้าใจถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างการดำเนินธุรกิจและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

(3) ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมวัฒนธรรม สำหรับกรณีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า/การตัดไม้/ทำลายป่าจากคนในชุมชนนั้น หน่วยงานภาครัฐยังคงต้องใช้การจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

กรณีที่นักท่องเที่ยวยังขาดความตระหนักถึงการรักษาความสะอาด นอกจากรณรงค์ด้วยป้ายประชาสัมพันธ์และจัดที่ทิ้งขยะไว้ตามบริเวณต่างๆ แล้ว ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อจูงใจให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมช่วยกันรักษาความสะอาดมากขึ้น เช่น ถ่ายภาพและนำชื่อของนักท่องเที่ยวคนนั้นประกาศในเว็บไซต์หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ประเภทต่างๆ ที่อุทยานฯ ใช้ในการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลทั่วไปได้ทราบ

(4) ด้านการบริการจัดการ อุทยานฯ ผู้บริหารอุทยานควรจัดสรรงบประมาณในการปรับปรุงคุณภาพของสาธารณูปโภคในที่พักของอุทยานฯ กรณีที่จำนวนที่พักไม่เพียงพอกับความต้องการของนักท่องเที่ยวทางอุทยานฯ ควรสร้างเครือข่ายด้านที่พักกับชุมชนบริเวณใกล้เคียงที่มีความสนใจให้จัดบริการแบบโฮมสเตย์ เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะช่วงเทศกาล

ประเด็นพื้นที่ทับซ้อนระหว่างอุทยานฯ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากับชุมชน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลานาน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดำเนินการแก้ปัญหาให้ถูกต้องตามกฎหมายโดยเร่งด่วน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะไม่กล้าเข้าไปท่องเที่ยวบริเวณที่มีการรวมกลุ่มเพื่อเรียกร้องสิทธิของกลุ่มชาวบ้านในชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

ประเด็นงบประมาณ เจ้าหน้าที่ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณด้านอัตรากำลังและการจัดซื้ออุปกรณ์/เครื่องมือในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการออกตรวจผู้ลักลอบเข้ามาในพื้นที่ รวมถึงการฝึกอบรมให้กับอาสาสมัครพิทักษ์ป่า และจัดสวัสดิการ ค่าตอบแทน และความมั่นคงในงานให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจและทุ่มเท การปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

(5) ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาความไม่ปลอดภัยในการเดินทางภายในแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ควรมีป้ายประกาศแจ้งเตือนให้นักท่องเที่ยวใช้ความระมัดระวัง เจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ/เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าพร้อมอาสาสมัครจากชุมชนตั้งจุดบริการคอยให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวที่ประสบปัญหาในการเดินทาง หรือหน่วยลาดตระเวนเฉพาะช่วงฤดูฝน เช่น บริเวณถนนที่มักประสบปัญหาอุบัติเหตุตลอด รวมทั้งซ่อมแซมถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ สะพานไม้สำหรับรถข้ามที่ชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ เป็นต้น

ประเด็นปัญหาแหล่งท่องเที่ยวอยู่ไกลกันทำให้ใช้เวลาในการเดินทางนาน และแหล่งท่องเที่ยวอื่นมีศักยภาพที่ดีดึงดูดใจมากกว่านั้น หน่วยงานภาครัฐในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยตรงต้องร่วมมือกับอุทยานฯ ในการจัดกิจกรรมหรือเทศกาลส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวทั้ง 5 แห่ง เช่น แรลลี่การกุศล คาราวานมอเตอร์ไบค์จากทุกภาคของประเทศไทย โดยจัดพื้นที่ของกิจกรรมให้อยู่รอบนอกบริเวณที่สัตว์ป่าอาศัยอยู่เพื่อไม่ให้เป็นกรรบกวนสัตว์ป่า เป็นต้น ส่วนเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่แม้ว่าจะไม่ได้มีนโยบายส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวเหมือนอุทยานแห่งชาติอีก 4 แห่ง แต่ก็สามารถใช้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ทางธรรมชาติให้กับกลุ่มบุคคลหรือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่สนใจด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติมากกว่าการเข้ามาท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

จากการวิเคราะห์ SWOT และผัง TOWS พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่มีจุดแข็งและมีโอกาส จึงควรใช้กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive strategy) ดังนี้

(1) หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณให้กับอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว การดูแลพัฒนาที่พักและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในอุทยานฯ เพราะเป็นอุทยานฯ ที่มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติมาท่องเที่ยวจำนวนมาก ซึ่งจะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

(2) อุทยานฯ ควรเสริมสร้างภาพลักษณ์การเป็นมรดกโลก โดยสื่อสารผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ตามแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึก เช่น “มรดกโลก มรดกไทย พร้อมใจกันธำรงรักษา” ร่วมกับการพัฒนาอุทยานแห่งชาติฯ โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ความเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติอย่างเคร่งครัดตามที่องค์การยูเนสโกกำหนดไว้

(3) ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวโดยให้นักท่องเที่ยวเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experience learning) ในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่โดดเด่นของอุทยานฯ เช่น เรียนรู้วิถีชีวิตของสัตว์ป่าจากกิจกรรมส่องสัตว์ในยามค่ำคืน ดูนก รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการหวงแหนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกิจกรรมการเดินป่าศึกษาธรรมชาติ เทียน้ำตก เป็นต้น และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agricultural tourism) เช่น การปลูกพืชผักผลไม้ การแปรรูปสินค้าเกษตร เป็นต้น

(4) ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ (Learning through tourism) เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากการศึกษาเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมผ่านวิทยากรของอุทยานฯ หรือจากเครือข่ายความร่วมมือของอุทยานฯ เช่น ชุมชน หน่วยงานภาครัฐอื่น และผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ผ่านกิจกรรมการฝึกอบรม การประชุม/สัมมนา การศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยว การออกค่ายเยาวชน เป็นต้น

(5) ประเด็นการท่องเที่ยวบำเพ็ญประโยชน์/อาสาสมัคร (Volunteer tourism) สำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร เช่น สร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่นให้กับชุมชน เป็นต้น

(6) ประเด็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศซึ่งกำลังได้รับความนิยมมากขึ้นจากนักท่องเที่ยวโดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วย เช่น จัดตั้งชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้เชิงการเกษตร เป็นมัคคุเทศก์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ซึ่งเป็นการช่วยลดปัญหาการบุกรุกทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนและลดปัญหาขยะมูลฝอยที่เกิดจากการท่องเที่ยวด้วย

(7) การตลาดภายใน (Internal marketing) โดยแจ้งข่าวสารผ่านสื่อป้ายโฆษณา สื่อวิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ และเจ้าหน้าที่ของอุทยานฯ ร่วมกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตือนภัยที่จะเกิดขึ้นและแนวทางในการป้องกันปัญหาจากน้ำป่าในฤดูฝนและอันตรายจากตัวทากหรือสัตว์ดุเดือดชนิดอื่นๆ ที่นักท่องเที่ยวอาจพบในระหว่างการท่องเที่ยวได้

5.3.3 ข้อเสนอแนะสำหรับอุทยานแห่งชาติทับลาน

จากการวิเคราะห์ SWOT และผัง TOWS พบว่า อุทยานแห่งชาติทับลานมีจุดแข็งและมีอุปสรรค จึงควรใช้กลยุทธ์การแข่งขัน (Competitive strategy) ดังนี้

(1) ส่งเสริมภาพลักษณ์ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางธรรมชาติ และความตระหนักถึงคุณค่าของป่าลานแห่งสุดท้ายของประเทศไทย โดยสื่อสารให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้าใจถึงแนวทางการปฏิบัติตนเพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติต่อไป

(2) สร้างเครือข่ายเพื่อช่วยกันดูแลรักษาผืนป่าและสัตว์ป่าจากผู้รุกราน นอกจากนี้ควรแก้ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรทดแทนในอนาคต โดยหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องต้องสร้างความมั่นคงในหน้าที่งานให้บุคลากร ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมต่อไป

(3) การสื่อสารการตลาดออนไลน์ (Online marketing) ซึ่งถึงภาพลักษณ์ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของป่าลาน การมีจุดชมวิวที่งดงามหลายจุด เช่น เขื่อนลำปลายมาศ เขื่อนลำมูลบน เขามะค่า ผาเก็บตะวัน เป็นต้น รวมถึงอากาศภายในอุทยานแห่งชาติทับลานที่เย็นสบายและการเป็นแหล่งโอโซนอันดับ 7 ของโลก

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับอุทยานแห่งชาติปางสีดา

จากการวิเคราะห์ SWOT และผัง TOWS พบว่า อุทยานแห่งชาติปางสีดามีจุดอ่อนและมีอุปสรรค จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) ดังนี้

(1) สื่อสารถึงภาพลักษณ์ความเป็นแหล่งท่องเที่ยวมรดกโลกทางธรรมชาติ ผ่านสื่อ ณ แหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเน้นความเป็นมรดกโลกควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติ

(2) ประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบถึงความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่าและมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกสวยงามหลายแห่ง มีสายพันธุ์ผีเสื้อที่สวยงามและหลากหลาย มีจุดชมวิวที่งดงามหลายจุดโดยสามารถนำรถขึ้นไปได้

(3) มุ่งเน้นที่กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น เดินป่าศึกษาเรียนรู้สมุนไพร เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่าและมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นน้ำตกสวยงามหลายแห่ง รวมทั้งการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติถือเป็นโอกาสในการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

(4) จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับพันธุ์ผีเสื้อ เนื่องจากที่อุทยานแห่งชาติปางสีดามีสายพันธุ์ผีเสื้อที่สวยงามและหลากหลาย ควบคู่ไปกับการจัดเทศกาลชมผีเสื้อเป็นประจำทุกปี

(5) ควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมด้านวิชาชีพให้กับชุมชนเพื่อให้เกิดงานและรายได้ ซึ่งจะทำให้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าและการล่าสัตว์ลดลง

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับอุทยานแห่งชาติตาพระยา

จากการวิเคราะห์ SWOT และผัง TOWS พบว่า อุทยานแห่งชาติตาพระยามีจุดอ่อนและมีอุปสรรค จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) ดังนี้

- (1) ควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและเหมาะสมสำหรับนักท่องเที่ยวทุกวัย
- (2) ประสานความร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการช่วยส่งเสริมด้านการท่องเที่ยวให้กับอุทยานฯ โดยเน้นที่จุดเด่นของอุทยานแห่งชาติตาพระยา คือ กระทิง
- (3) จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ และเพื่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวกระจายสู่ชุมชนโดยรอบด้วย
- (4) ประชาสัมพันธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องของกลุ่มคอมมิวนิสต์และการก่อกวนในพื้นที่ของอุทยานฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกปลอดภัยในการเข้ามาท่องเที่ยว

5.3.4 ข้อเสนอแนะสำหรับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่

จากการวิเคราะห์ SWOT และผัง TOWS พบว่า เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดงใหญ่มีจุดอ่อนและมีอุปสรรคโอกาส จึงควรใช้กลยุทธ์ตั้งรับ (Defensive strategy) ดังนี้

- (1) เนื่องจากนโยบายของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคือ การอนุรักษ์ผืนป่าและสัตว์ป่า และไม่มีนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวจึงไม่มีที่พำนักไว้สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว แต่จะอนุญาตให้เฉพาะนักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการศึกษาธรรมชาติอย่างแท้จริงเท่านั้นที่เข้ามาได้ ดังนั้นจึงควรประชาสัมพันธ์ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวผ่านทางสื่ออื่นๆ เช่น เว็บไซต์ และสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวโดยไม่ต้องเดินทางมาด้วยตนเองก็ได้
- (2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเร่งแก้ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเป็นที่ทำกินของชาวบ้าน โดยสร้างงานหรืออบรมความรู้ให้กับชุมชนเพื่อให้เกิดงานและรายได้เลี้ยงชีพ
- (3) ความไม่ชัดเจนของพื้นที่ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่ากับชุมชน ทำให้ชุมชนและผู้มีอิทธิพลพยายามบุกรุกพื้นที่ป่า ล่าสัตว์ ตัดไม้ เผาป่า ซึ่งทุกพื้นที่ของผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่นี้ก็ประสบปัญหาเหล่านี้เช่นเดียวกัน แต่ในระดับที่มากน้อยแตกต่างกัน ซึ่งนับวันปัญหาดังกล่าวจะทวีความรุนแรงมากขึ้นถ้าหน่วยงานภาครัฐไม่เข้ามาดำเนินการแก้ไขโดยเร่งด่วน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐจึงต้องวางมาตรการให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรต้องมีการตกลงกันให้

ชัดเจนระหว่างรัฐกับตัวแทนชุมชน ในเรื่องการแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจน เพื่อจะได้เกิดความสะดวกสำหรับผู้ปฏิบัติงาน

5.4 ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งต่อไป

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติบางแห่งยังไม่ได้รับความนิยมนในการท่องเที่ยว เนื่องจากอยู่โดดเดี่ยวห่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ความโดดเด่นไม่เพียงพอที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งสาธารณูปโภคที่สนับสนุนการท่องเที่ยวยังไม่ดีพอ จึงทำให้ได้รับความนิยมน้อย ดังนั้นจึงประสบปัญหาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวให้ได้ตามจำนวนที่กำหนดเอาไว้ โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูกาลการท่องเที่ยว นอกจากนี้ในอุทยานบางแห่งการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต้องขึ้นเขาเพื่อไปดูจุดชมวิว โดยใช้ถนนดินลูกรังจึงเป็นอันตรายสำหรับนักท่องเที่ยว และรถติดหล่มโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนซึ่งต้องใช้รถกระบะหรือรถไฟรวิล์ในการเดินทาง

สำหรับงานวิจัยในอนาคตนั้นอาจจะสามารถดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้

- (1) การพัฒนาภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและการสื่อสารการตลาดออนไลน์ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว
- (2) การสร้างตราในอุทยานแห่งชาติให้เป็นสากลระดับโลก
- (3) ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการเป็นอุทยานแห่งชาติสีเขียว
- (4) คุณค่าตราของอุทยานแห่งชาติเพื่อความยั่งยืน
- (5) การบริหารการจัดการเพื่อให้เกิดความร่วมมือและสนับสนุนจากชุมชนเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ความเป็นสากลระดับโลก